

Nieuw aanbod opent nieuwe deuren

ShuffleSports en Cultuur@CruyffCourts

Lasergamen en skaten combineren tot één sport en een percussieworkshop in de buitenlucht. Het zijn voorbeelden van ShuffleSports en Cultuur@CruyffCourts; nieuw aanbod voor respectievelijk vmbo-scholieren die niet of weinig sporten en voor kinderen en jongeren die anders niet snel met cultuur in aanraking zouden komen. Verhalen uit de praktijk uit Almere, Hilversum en Den Helder.

LEON JANSSEN LOK KOEN SUYK

Jordy van Kesteren is als buurtsportcoach in dienst bij Team Sportservice Den Helder en organiseerde dit voorjaar (“samen met Petra Clowting van Triade Huis van de Kunsten, we hebben het écht samen opgepakt”) activiteiten op het Cruyff Court voor de basisscholen in de wijk Nieuw Den Helder. Activiteiten op het snijvlak van cultuur, sport, bewegen en fun, onder de noemer Cultuur@CruyffCourts. “We hebben workshops Beatproductie, Rhythm on Trash (percussie/drummen), Tik Tok-Hip Hop Dance en Crossfit

Kids en Teens georganiseerd.” De workshops vonden eerst allemaal een keer onder schooltijd plaats, op twee dinsdagmiddagen voor de groepen 5 en 6 en op twee donderdagmiddagen voor de groepen 7 en 8. Vervolgens konden kinderen nog eens vier weken lang deelnemen aan de workshops na schooltijd, waarbij ze dan wel keuzes moesten maken waaraan ze deelnamen. “Al met al hebben op deze manier denk ik zo’n 400 kinderen kennisgemaakt met dit aanbod”, zegt Van Kesteren.

Kinderen bewegen op het snijvlak van cultuur, sport, bewegen en fun op een Cruyff Court in Utrecht

“Je wil tastbaar maken wat cultuur allemaal te bieden heeft. Dat is voor deze kinderen anders echt niet weggelegd”

Monique Maks (directeur Jeugdfonds Sport & Cultuur)

Nieuw voor de cultuursector

De sport- en de cultuursector werken in Den Helder al regelmatig samen. “We weten elkaar al jaren goed te vinden. De Panna Knockout-toernooien bijvoorbeeld waren qua omvang net zo groot. Ook zoeken we elkaar op wat betreft vakantieactiviteiten zoals Fortnite Live. In samenwerking met Jongerenwerk MEE & de Wering brengen we sport en cultuur ook samen en versterken we elkaar. Maar deze activiteit was echt nieuw. Het Cruyff Court leent zich er goed voor, hoewel we in ons geval relatief weinig ruimte om het veld heen hebben, waardoor het best krap was. Het multifunctionele centrum dat er tegenover ligt, konden we als uitvalsbasis gebruiken

voor toiletgebruik en om wat te eten en te drinken. Dat bracht een hele leuke sfeer. We moesten met een busje heen en weer rijden om zwaardere materialen te vervoeren, zoals optrekstangen, banden en grote ballen. En voor het drummen na schooltijd moesten we echt uitwijken naar Triade, je kunt geen hele drumstellen naar een veldje verplaatsen. Maar goed, dat is allemaal te organiseren.”

Nieuwe netwerken in Hilversum

Ook in Hilversum zijn eerste ervaringen opgedaan met culturele activiteiten op Cruyff Courts, vertelt Martijn van der Blom, cultuurcoach bij het Grafisch Atelier in de mediastad. De andere cultuurcoaches

zijn werkzaam bij de Stichting Omgevingseducatie en Wonderfeel. “Het was een hele belevenis op zich, om in coronatijd een programma te maken met allerlei culturele instellingen. We hebben vier sessies op de woensdagmiddagen georganiseerd, waarbij van alles is langsgelopen, van graffiti-art tot fanfare en van drummen op van die grote blauwe vaten tot zeefdrukken maken op tassen. Artistieke dingen die je normaal gesproken binnen doet, maar die we nu dus naar buiten hebben gehaald.” Hoewel het begrip cultuurcoach relatief nieuw is in Hilversum, werkt Van der Blom al meer dan twintig jaar met scholen. “Ik ben al een educator, ik heb al veel connecties. Juist buitenschools bezig zijn is iets wat mijn collega en ik al veel doen. Maar het afstemmen met buurtsportcoaches was voor ons toch ook wel nieuw. We wisten natuurlijk van het bestaan van de Cruyff Courts, maar hoe ze werden gebruikt of wie wat deed, dat was ons voor tamelijk onbekend. Het was te gek om te merken dat de sportcoaches een app hebben waar-

in ze contact hebben met jongeren en dat wij mee konden liften op die digitale infrastructuur. Dat is echt groei, top!”

Prikkelen van instellingen

Van der Blom ziet nog wel meer positieve effecten. “Je creëert een ander soort bewustzijn. Ik vond het erg leuk dat we de grote culturele instellingen hebben kunnen mobiliseren om op locatie zichtbaar te zijn. Het Globe Centrum voor Kunst en Cultuur bijvoorbeeld, dat heeft een prachtig gebouw en organiseert regelmatig open dagen. Maar veel kinderen uit de wijk komen juist niet op zo’n open dag. Activiteiten op een openbaar veldje zijn lekker laagdrempelig. Zie het vooral ook als een publicitaire activiteit. Op deze manier kun je zaken als kindbudgetten, minnaregelingen en het Jeugdfonds promoten om te laten zien dat er mogelijkheden zijn. En wat ik ook echt tof vond was de instellingen eens te prikkelen. Ervoor zorgen dat ze anders gingen kijken dan vanuit hun gewoontes. Wat hebben we nodig als

we niet in ons eigen lokaaltje zitten? De een ziet wat meer beren op de weg, terwijl je de ander juist heel makkelijk ziet schakelen.”

Initiatief van Jeugdfonds en Cruyff Foundation

Van der Blom noemde het al even: het Jeugdfonds Sport & Cultuur. Het is samen met de Cruyff Foundation de initiatiefnemer van Cultuur@CruyffCourts. Directeur

Ballet of het Rijksmuseum, aan andere culturen of aan ander eten. Wat de wereld van cultuur te bieden heeft, is eigenlijk veel lastiger voor deze groep kinderen dan sport. Wij wilden die drempels verlagen en cultuur veel zichtbaarder en tastbaarder maken zodat de kinderen echt ermee in aanraking komen. De infrastructuur van de Cruyff Courts leek ons prima geschikt om ook culturele activiteiten op te laten plaatsvinden. Veel kinderen en jongeren

“Je moet dit in vaste structuren gieten, of beter nog: in de structuren die er al zijn in de wijken”

Monique Maks (directeur Jeugdfonds Sport & Cultuur)

Monique Maks: “Cultuur is best een vaag begrip voor heel veel kinderen die opgroeien in een gezin in armoede. Kinderen denken bij cultuur aan het Nationaal

die daar komen, behoren ook tot onze doelgroep. De Cruyff Foundation zag dat ook wel zitten. En dan ook echt met aanbieders uit de wijk die als een soort Rat-

tenvanger van Hamelen de kinderen onder de arm mee kunnen nemen als ze het eenmaal leuk vinden.”

Bestaande structuren in de wijken

Maks vervolgt: “We willen die cultuur aanbieders ook echt op een andere manier laten denken, het hoeft niet altijd in een huiskamer of in een klein zaaltje. Zorg ervoor dat je vernieuwend bent zodat het interessant wordt voor die kinderen.” De ervaring tot nu toe is dat er veel kinderen op afkomen. “Mensen blijven ook kijken, koffiedrinken, een beetje beppen met elkaar. Wat het ook echt oplevert is dat er heel veel gave cultuurvormen zijn die kinderen hartstikke aanspreken en waar ze eerst nog nooit van gehoord hadden. Ze hebben plezier en dat is wat je wil. Je wil een zaadje planten en tastbaar maken wat cultuur allemaal te bieden heeft. Dat is voor deze kinderen anders echt niet weggelegd.” Cultuur@CruyffCourts gaat in ieder geval nog een jaar door, maar: “Ik ben niet voor het ellenlang financieren van projecten. Je moet dit in vaste structuren gieten, of beter nog: in de structuren die er al zijn in de wijken. Er is al zo ontzettend veel in Neder-

land. Het kan niet waar zijn dat er niet voor ieder kind iets te vinden is waar zijn of haar hart naar uitgaat. Het is wél zaak om ze op die plek te krijgen. En omdat buurtsportcoaches en cultuurcoaches die jongeren als geen ander kennen, kunnen zij daar een geweldige rol in spelen.”

ShuffleSports

Dat de sportdeelname onder middelbare scholieren niet hoog is, is al jaren een gegeven. Uit de Gezonde Generatie Trendmonitor bleek onlangs dat slechts 44 procent van de vmbo'ers voldoende beweegt en dat slechts 25 procent van hen wordt aange-

moedigd door hun omgeving om genoeg te bewegen en te sporten. Onder havo'ers en vwo'ers zijn die cijfers gunstiger. Remco Nieuwenhuis is namens NOC*NSF projectleider van ShuffleSports, dat zich richt op vmbo'ers. Door twee sporten met elkaar te combineren wordt tegemoetgekomen aan de sportbehoefte van deze doelgroep. “We werken aan de hand van principes van design thinking”, legt Nieuwenhuis uit. “Je doet dan alles vanuit de doelgroep en gaat van probleem naar idee naar oplossing. Van die oplossing ga je naar een pilot en van de pilot naar een product. In de probleemfase hebben we veertien jongeren die niet sporten en die op het vmbo zitten, geïnterviewd. Dat betekent: doorvragen, heel vaak de waarom-vraag stellen. Vanuit het probleem hebben we in een creatieve sessie een aantal ideeën geschetst. Die hebben we voorgelegd aan de doelgroep, van daaruit hebben we een concept neergelegd, en dat hebben we getest in de praktijk, in pilotvorm.”

‘Lachend op je bek gaan’

Inactieve jongeren bleken weinig zelfvertrouwen te hebben met betrekking tot hun (sport)prestaties. Het meedoen aan een proefles is al een hoge drempel, laat staan meedoen met een team dat al op een bepaald niveau zit. Als ze sporten, willen ze dat in de eerste plaats doen vanwege de gezelligheid en om iets met hun vrienden te ondernemen. Bestaand sportaanbod associëren ze met presteren, met winnen en verliezen. Ten slotte willen ze afwisseling en keuzevrijheid. Nieuwenhuis: “Vanuit dat idee zijn we vertrokken en zijn we gekomen op het concept ShuffleSports. Daarin mixen we bestaande sporten die niet per se hoeven te matchen. Als je jongeren die niet

“In ShuffleSports mixen we bestaande sporten die niet per se hoeven te matchen”

Remco Nieuwenhuis (NOC*NSF)

sporten laat voetballen, dan staan ze altijd 1-0 achter ten opzichte van jongeren die wel voetballen. Als we een nieuwe sport aanbieden, die niemand kan, en die ook niet draait om winnen of verliezen, waarbij

het leuk is om iets nieuws te proberen, met je vrienden, waarbij je lachend 'op je bek kunt gaan', dan hebben we misschien iets in handen dat aansluit bij hun behoeften."

Jongeren bepalen de combinaties

In de ideefase kwamen de bedenkers in Almere-Haven terecht, bij OSG De Meergronden. In twee pilots in het voorjaar zijn daar inmiddels ervaringen opgedaan met ShuffleSports. Erwin Duits is vanuit welzijnsorganisatie De Schoor als buurtsportcoach betrokken bij de uitvoering. "Mijn kracht ligt op het creatieve vlak en samen met mijn collega Niels ben ik aan de slag gegaan met het bedenken van tof aanbod", vertelt Duits. "We combineren twee sporten aan de hand van wat de jongeren zelf willen. Ze kunnen stemmen op welke combinaties ze het leukst vinden. Wij gaan dan kijken of we er passende sportlessen van kunnen maken. We doen het na schooltijd, want we willen juist dat ze meer gaan sporten. Het moet dus geen vervanging van de gymles zijn." In de eerste pilot werden de combinaties trampolinefitness en obstaclevoetbal eenmalig uitgevoerd. De aanwezige jongeren waren er positief over: ze vonden het een leuke manier van sporten, waren blij met de trainers en vonden het leuk om iets te nieuws te proberen. In de tweede pilot werd opnieuw obstaclevoetbal aangeboden, maar ook kangaroo ball (een com-

"We horen van jongeren dat ze best willen sporten, maar dan wel op tijden die ze zelf willen en met mensen met wie ze dat willen"

Erwin Duits (buurtsportcoach)

binatie van kangaroo jumping en honkbal) en Laser League (combinatie van skaten met laser gamen). Dit keer werden de activiteiten twee keer georganiseerd, zodat getest kon worden of jongeren het ook zó leuk vonden, dat ze meerdere keren meededen.

Aanbod dicht bij school

Er kwam positieve feedback van de deelnemende jongeren en meer dan de helft van hen heeft aan een of meer ShuffleSports meegedaan. Genoeg te leren viel er natuurlijk ook: de mail bleek niet het meest geschikte communicatiemiddel te zijn om jongeren te bereiken, het weer speelde een rol en een goede aansluiting op de roosters van de scholieren bleek ook van belang. "En we moeten ervoor zorgen dat het aanbod dicht bij school is", zegt Duits. "Als ze na schooltijd alleen maar naar de sporthal naast de school hoeven, is dat een reden minder om af te haken. We horen van jongeren dat ze best willen sporten, maar dan

wel op tijden die ze zelf willen en met mensen met wie ze dat willen. Dat past ze beter dan op vaste tijdstippen trainen bij een vereniging of op zaterdag in de auto gaan zitten om een stuk verderop een wedstrijd spelen. In de avonduren willen ze graag werken. Maar de middag, na schooltijd, is een beetje een loze tijd. Natuurlijk hebben ze dan huiswerk te doen, maar het zijn ook uurtjes waarin ze best wel wat zouden willen doen."

Draait niet om de gouden combinatie

Nieuwenhuis vult aan: "Het draait er niet om de gouden combinatie te vinden en die door te ontwikkelen, maar dat iedere periode weer twee nieuwe ShuffleSports uitgeprobeerd kunnen worden. In de context van de school, want het aanbod van de sportvereniging staat ver van de behoefte van deze doelgroep. Het doel is de komende drie jaren naar honderd scholen te groeien. Wat Nieuwenhuis betreft gaat het bij het vervolg om een aantal dingen: "Activatie en retentie: hoe zorgen we ervoor dat de jongeren daadwerkelijk naar die les komen en dat ze dat ook meerdere keren doen? Daarnaast moeten we ontdekken hoe we het best met ze kunnen communiceren en hoe we ze zelf kunnen inzetten om ShuffleSports te promoten, want dat blijkt een aantal heel graag te willen doen." Concluderend: "We zijn er heel goed in om voetbal te laten ontwikkelen door mensen die gek zijn van voetbal, maar we zijn er niet zo goed in om een concept te ontwikkelen op basis van de behoefte van jongeren die het juist niet leuk vinden. Dat is wel het unieke van ShuffleSports." ■

